ISBN: 978-625-395-226-6

Türkiye Klinikleri

CERRAHİ HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
SURGICAL NURSING

ÖZEL KONULAR/SPECIAL TOPICS

STOMA BAKIM HEMŞİRELİĞİ
STOMA CARE NURSING

Editör/Editor: Prof. Dr. İkbal ÇAVDAR

1 **İntestinal ve Üriner Stoma Cerrahisi** Duygu SOYDAŞ, Ümmü YILDIZ FINDIK

8 **Dünyada ve Türkiye'de Stoma Bakım Hemşireliği** Ayişe KARADAĞ, Havanur KILIÇ

16 **Stoma Planlanan Hastada Ameliyat Öncesi Bakım** Rabia KOCA, Aysel GÜRKAN

23 **Stomalı Hastalarda Ameliyat Sonrası Bakım** Rabia GÖRÜCÜ, Ayfer ÖZBAŞ

30 **Stomada Erken Dönem Komplikasyonlar ve Girişimler** Selda KARAVELİ ÇAKIR, Meryem YAVUZ van GIERSBERGEN

36 **Stomada Geç Dönem Komplikasyonlar ve Girişimler** Rabia Buse AYYILDIZ, İkbal ÇAVDAR

43 **Özel Gruplarda (Yaşlılar-Çocuklar-Engelliler) Stoma** Nermin OCAKTAN, N. Ayşen PAMİR AKSOY

51 **Stoma İrrigasyonu: Her Stomaya İrrigasyon Yapılır mı?** Öykü KARA, İkbal ÇAVDAR

58 **Yüksek Çıktılı Stoma** Nurgül ARPAG, Çağla TOPRAK

63 **Stoma ve Yaşam Kalitesi** Hatice Merve ALPTEKİN, Nuray AKYÜZ

69 **Stomalı Bireylerde Beden İmajı ve Cinsel Yaşam** Gülcan DÜRÜST SAKALLI, Güllen SUCU DAĞ

74 **Stoma Bakımında Güncel Rehberler ve Kanıt Düzeyleri** Fatma VURAL, Nazife Gamze ÖZER ÖZLÜ

85 **Stoma Eğitiminde Güncel Yaklaşımlar** Yasemin USLU, Ezgi SEYHAN AK

2024

www.turkiyeklinikleri.com www.dijitalakademi.org

Stoma Bakım Hemşireliği

Stoma Care Nursing

İÇİNDEKİLER - CONTENTS

İntestinal ve Üriner Stoma Cerrahisi 1
Intestinal and Urinary Stoma Surgery
Duygu SOYDAŞ, Ümmü YILDIZ FINDIK

Dünyada ve Türkiye'de Stoma Bakım Hemşireliği 8
Stoma Care Nursing in the World and Türkiye
Ayişe KARADAĞ, Havanur KILIÇ

Stoma Planlanan Hastada Ameliyat Öncesi Bakım 16
Preoperative Care in the Patient Planning a Stoma
Rabia KOCA, Aysel GÜRKAN

Stomalı Hastalarda Ameliyat Sonrası Bakım 23
Postoperative Care for Stoma Patients
Rabia GÖRÜCÜ, Ayfer ÖZBAŞ

Stomada Erken Dönem Komplikasyonlar ve Girişimler 30
Early Complications and Interventions in Stoma
Selda KARAVELİ ÇAKIR, Meryem YAVUZ van GIERSBERGEN

Stomada Geç Dönem Komplikasyonlar ve Girişimler 36
Late-term Complications and Interventions in Stoma
Rabia Buse AYYILDIZ, İkbal ÇAVDAR

Özel Gruplarda (Yaşlılar-Çocuklar-Engelliler) Stoma 43
Stoma Care of Special Groups (Elderly-Children-Disabled Individuals)
Nermin OCAKTAN, N. Ayşen PAMİR AKSOY

Stoma İrrigasyonu: Her Stomaya İrrigasyon Yapılır mı? 51
Stoma Irrigation: Is Irrigation Applied to Every Stoma?
Öykü KARA, İkbal ÇAVDAR

Yüksek Çıktılı Stoma 58
High-Output Stoma
Nurgül ARPAG, Çağla TOPRAK

Stoma ve Yaşam Kalitesi 63
Stoma and Quality of Life
Hatice Merve ALPTEKİN, Nuray AKYÜZ

Stomalı Bireylerde Beden İmajı ve Cinsel Yaşam 69
Body Image and Sexual Life in Individuals with Stoma
Gülcan DÜRÜST SAKALLI, Gülten SUCU DAĞ

Stoma Bakımında Güncel Rehberler ve Kanıt Düzeyleri 74
Current Guidelines and Levels of Evidence in Stoma Care
Fatma VURAL, Nazife Gamze ÖZER ÖZLÜ

Stoma Eğitiminde Güncel Yaklaşımlar 85
Current Approaches in Stoma Education
Yasemin USLU, Ezgi SEYHAN AK

Bu çalışmada yayımlanan şekil/resimlerin renkli hâli için:
http://www.turkiyeklinikleri.com

Özel Gruplarda (Yaşlılar-Çocuklar-Engelliler) Stoma

Stoma Care of Special Groups (Elderly-Children-Disabled Individuals)

Nermin OCAKTAN[a],
N. Ayşen PAMİR AKSOY[a]

[a]Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Yazışma Adresi/*Correspondence:*
Nermin OCAKTAN
Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye
nermin.ocaktan@acibadem.edu.tr

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:
Ocaktan N, Pamir Aksoy NA. Özel gruplarda (Yaşlılar-Çocuklar-Engelliler) stoma. Çavdar İ, editör. Stoma Bakım Hemşireliği. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2024. p.43-50.

ÖZET Stomalı bireylerde hemşirelik bakımının temel amacı stoma ile yaşamı kolaylaştırmak, yaşanan problemleri çözmek, psikososyal destek sağlamak, sosyalleşmesini kolaylaştırmak, üretken bir birey olmasına destek olmak ve tüm bunları yapabilmesi için hastanın gereksinimine uygun eğitim ve danışmanlık vermektir. Hemşirenin bu süreci başarılı yönetebilmesi için bireyselleşmiş bakım vererek farklılıkları göz önüne alması gerekmektedir. Stomalı bireyin farklılıkları kapsamında değerlendirilen dezavantajlı (yaşlı-engelli-çocuk) olma durumu hemşirenin bu sürece hazırlanmak için dikkate alması gereken ilk koşullardandır. Yaşlılar için stoma, eğer yeterince bağımsız değillerse, yalnız yaşıyorlarsa ve sınırlı bir dış desteğe sahiplerse, sorunlu bir hale gelebilir. Çocuk hastaların, anatomik, fizyolojik, bilişsel ve sosyal olarak yetişkinlerden farklılıkların bilinmesi, stoma bakımına yönelik ihtiyaçları ve yaşa özel yaklaşımların belirlenmesine yardımcı olur. Herhangi bir engelliliği bulunan birey, söz konusu engeli ile doğrudan ilişkisi olan/olmayan nedenlerle stomaya ihtiyaç duyabilir, ancak stomanın kendisi de başlı başına bir engelliliktir. Bu bölümde yaşlı, çocuk ve engelli bireylerin bakımı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ostomi; yaşlı; engelli kişiler; çocuk

ABSTRACT The main purpose of care for individuals with a stoma is to make life easier with a stoma, to solve the problems, to provide support, facilitate socialization, to support the patient to become a productive individual, and to provide education and consultancy. The nurse must consider differences by providing individualized care. Being disadvantaged (elderly-disabled-child), is one of the first conditions that a nurse should consider. For older people, a stoma can become problematic if they are not independent, living alone, and have limited social support. Knowing the anatomical, physiological, cognitive, and social differences of pediatric patients helps determine age-specific stoma care needs. An individual with a disability may require it for a reason that may or may not be inherently linked to the specific disability. Nonetheless, the stoma itself represents a disability in and of itself. In this chapter, the care of the disadvantaged individuals will be discussed.

Keywords: Ostomy; aged; disabled person; child

ÖZEL GRUPLARDA STOMA BAKIM HEMŞİRELİĞİ

Stomalı bireylerde hemşirelik bakımının temel amacı hastanın stoma ile yaşamasını kolaylaştırmak, yaşanan problemleri çözmek, psikososyal destek sağlamak, sosyalleşmelerini kolaylaştırmak, üretken bir birey olmasına destek olmak ve tüm bunları yapabilmesi için hastanın gereksinimine uygun eğitim ve danışmanlık vermektir. Hemşirenin bu süreci başarılı yönetebilmesi için bireyselleşmiş bakım vererek farklılıkları göz önüne alması gerekmektedir. Stomalı bireyin farklılıkları kapsamında değerlendirilen dezavantajlı (yaşlı-engelli-çocuk) olma durumu hemşirenin bu sürece hazırlanmak için dikkate alması gereken ilk koşullardandır. Bireyin sahip olduğu özel durum ve stomanın varlığının etkileri birlikte ele alınmalıdır. Bu bölümde yaşlı, çocuk ve engelli bireylerin bakımı incelenecektir.